

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Controversiarvm Omnivm Hvivs Ævi Lvthero-Calvinisticarvm Libri Tres

Coppenstein, Johann Andreas

Mogvntiæ, 1627

XXII. Eucharistia sitne Res permanens; an Actio transiens?

urn:nbn:de:hbz:466:1-35233

Conuersione quatuor insunt: *Continens* species, seu claritas exterior, quæ manet. *Contentum*, amaritudo interior; quæ tranfit in *Operatum*, sc. in Dulcedinem; Sed per *Operans*, quæ est gratia: Sic in Eucharistia est *Continens*, Species permanens: *Contentum*, substantia panis interior, tranfiens in *Operatum* quod est Corpus Christi: idque per *Operans*, quod est verbum Dei.

II. Samuel ait ad Saul: 1. Reg. 10. *Instilet in te Spiritus Domini, & mutaberis*, sc. ex peccatore in iustum. In peccatore Species exterior corporis manet; Amaritudo peccati interior tranfit in Dulcedinem gratiæ; sed per Sp. Sanctum. Sic fit conuersio. Eugenius ad conuersum: *Nouum tibi & impossibile esse non debet, quod in Christi substantiam terrena conuertantur: Te ipsum interroga, qui præterita uilitate deposita à subitò nouam indutus es dignitatem. In exteriori nihil additum: totum est in interiore mutatum.*

III. Similitudo. Oua sub aue excluduntur in pullos. *Continens*, testa, est species exterior; *Contentum* est vitellum, quasi substantia interior oui; Hæc tranfit mutata in *Operatum*, sc. pullum; Sed per *Operans*, quod Natura est. Ita in Eucharistia.

2. Sic, Luc. 3. Sp. sanctus in specie columbæ apparuit super Christum.

3. Sic, Gen. 1. Spiritus Domini ferebatur super aquas; Glossa, *Sicut auis fouens oua.* Ita, ait Aug. *Panis non sanctificatur, ut sit Sacramentum, nisi operante inuisibiliter Spir. Sancto. Quia sicut de Virgine, per Sp. S. vera Caro Christi, sine coitu, est formata; ita per eundem de substantia panis mysticè idem Corpus Christi consecratur. Vnde Verfus.*

Corpus DE pane est: Corpus DE Virgine. Primum DE, Conuersiuum est: Sed Materiale Secundum.

QVÆSTIO XXII.

Eucharistia siue Res permanens; an Actio tranfiens?

XXIX ANTICHRISTIANISMVS.

LUTHERANI, Sacramentum Euch. est in solo ufa Actio tranfiens: P. manet tamen Præsentia Corporis Christi, dum ad ægros immediate post Cœnam defertur.

CALVINIANITUM præcisè tantum est Sacramentum, cum actu sumitur; non dum defertur. Vide *Luthero* c. p. 3. q. 55.

CHRISTVS. i. Ego ante manducationem & bibitionem dixi, & feci, verumque fuit: *Hoc est Corpus meum.* Quippe cum accedit uerbum ad elementum, tunc, non postea, fit Sacramentum. At prolata à me uerba protinus uera fuerunt.

Neque hic attendendum, quid prius, posterius scripserint Euangelistæ: nã, Mar. 14. produntur prius bibisse; dein me dixisse, *Hic est Sanguis meus.* &c. Sensus autem uerborum cogit, ea prius dicta fuisse: cum causa manducandi esset illud. *Manducate; Cur? Hoc est ENIM Corpus meum; Mat. 26. Hic est ENIM Sanguis.* Idque prius in calice fuit, quam in ore: nam, Luc. 22 Mar. 14. *Hic est calix noui Test. in Sang. meo Est, dixi, n. ò. Erit.* Itaque Consecratio materiæ est actio Sacramentalis perfecta, etiam non subsequente Manducatione.

2. Ideo S. Patres dicunt in altari esse Sacramentum; aram esse sedem eius. &c. Vnde Rem permanentem uerè esse Sacra-

Sacramentum agnouerunt, etiam omif-
sa manducatione; Licet Benedictio fi-
at in ordine ad manducandum.

3. Dissimilitudo Baptifimi & Eucha-
ristiæ id declarat: Nam Baptifimus non
est aqua; sed aquæ applicatio; quæ est a-
ctio transiens; At Eucharistia est Res
ipsa benedicta, res permanens per se &
sacra, non communis: Sic I. Cor. II. Pa-
nis, quem frangimus: Calix benedictionis,
cui benedicimus. Atque illi Rei permanen-
ti conuenit definitio Sacramenti; vt sit
signum vifibile, gratiæ inuifibilis. Vide
Luthero-cal. p. 3. q. 55.

QVÆSTIO XXIII.

*Qualis Panis & Vinum sint MATERIA Eu-
charistiæ?*

XXX. ANTICHRISTIANISMVS.

LVTHERO-CALVINIANI Panem fer-
ment tū sibi deponunt, cum Græcis Schif-
maticis. Vide *Luthero-c. p. 3. q. 56.*

CHRISTVS. At, Mat. 26. *Prima die
Azymorum, feria V. Luna IV. vesperi,
accesserunt discipuli dicentes: Vbi vis pare-
mus. &c.* Sic Mar. 14. *Prima die azy. quando
Pascha immolabant. Luc. 22. Venit dies azy.
in qua necesse erat occidi Pas. h.*

2. Ac ne feriam VI. Lunam XV. pu-
tes ferotinam, ideo ait Ioan. 13. *Ante di-
em festum*, sc. Luna XIV. Et post die
clamabant: *Non licet nobis inte. fi. ere*, sc.
ob festum Lunæ XV. quo Pascha bo-
um, ouiumque immolandum: ideo nec
Prætorium intrarunt Ioan. 18. *Vnum di-
mittam vobis in Pascha, ipsa XV. Luna.*

3. Hisce consentiunt S. Patres om-
nes recti corde. Atqui cum initio feriæ:

VI. quod dabatur vesperi feria V. Pa-
scha manducaui, & continuò post in-
stitui Euch. in ferm.

XXXI. ANTICHRISTIANISMVS.

LVTHERANI sentiunt, Vinum posse misceri aquæ;
at non ex debito, seu præcepto: factò tamen non mi-
scent in Cœna.

CALVINIANI aquam etiam dirè execrantur
in Cœna.

CHRISTVS. Ego verò ipse in Cœ-
na sacra, calicem vini aquâ permiscui;
etsi nullum id verbum scriptum, Tra-
ditum tamen testatur, in Liturgia Iaco-
bi, in Const. I. 8. Clementis, &c. & om-
nis retrò continuata ætas, & S. Patrum
harmonia. Vide *Luthero caluin. par. 3.
q. 57.*

QVÆSTIO XXIV.

*Ancerta Verborum FORMA conficiatur Sa-
cramentum? Et ab alio, quam
Sacerdote?*

XXXI. ANTICHRISTIANISMVS.

LVTHERANI aiunt; Sed ore & voluntate Christi
per Ministrum; non ore Sacerdotis vi iusionis
Christi &c.

CALVINIANI negant: sed verbum concio-
natorium, aut Institutionis Recitatorium ex
I. Cor. II. requirunt. Quòd hæc verba velint ad
instruendum populum historia recitari; non
ad benedicendum Panem ac Vinum. Vide *Lu-
thero-c. p. 3. q. 58.*

CHRISTVS. At Ego, I. Pronuncia-
ui hæc: *Hoc est enim Corpus meum: Hic est
enim Calix Sanguinis mei.*

2. Hisce Consecraui: quia dicta ver-
ba ea statim esse vera oportuit, Idque
esse, quod affirmant.

3. Volui eadem repeti, iisdemque cõ-
secrari. & id per os Sacerdotis; non per
solam

K 3